

toepassen voor hun werk ten dienste van de scheepvaart. Hij had echter reden om te vermoeden, of wist al, dat de koningin haar handtekening zou weigeren. En vervangers voor die bestuursleden waren er niet. Hoe kon men uit de *impasse* geraken?

De taak, dat te bereiken, viel aan Gerbrandy toe. Toen de ministerraad op 8 juni opnieuw bijeenkwam, zei deze dat hij inmiddels van drie bestuursleden van de *Shipping*: Bensink, de Booy en Olyslager, brieven ontvangen had die hem de indruk gegeven hadden, 'dat de heren niet alles op haren en snaren willen zetten'. Minister Kerstens, zei hij voorts, 'moet op eervolle manier uit deze moeilijkheid komen', maar de oplossing mocht niet 'vernederend' zijn voor de bestuursleden van de *Shipping*. Mocht hij een poging wagen? Dat werd goedgevonden.¹

Hoe toen een compromis bereikt is, willen wij niet in bijzonderheden weergeven² – Gerbrandy heeft er talloze besprekingen aan moeten wijden waarin hij enerzijds de brief der reders van 24 mei als een 'rotbrief' bleef karakteriseren³, maar er anderzijds begrip voor toonde dat Kerstens door van de reders te eisen dat onder hún verantwoordelijkheid de medezeggenschap ingevoerd zou worden, te ver was gegaan ('tenslotte kan men van een Jood niet vragen, spek te eten'⁴). Er kwam tenslotte uit de bus dat het bestuur van de *Shipping* op 29 juni Gerbrandy een schrijven stuurde (Kerstens ontving er afschrift van)⁵, waarin stond dat het bestuur zich bij het opstellen van de brief van 24 mei niet had laten leiden door de wens, Kerstens persoonlijk te treffen, en dat een week later, 5 juli, een bespreking plaatsvond tussen Kerstens en het bestuur van de *Shipping* waarin Kerstens op het punt van de medezeggenschap bakzeil haalde: hij had, gelijk weergegeven, eerst willen bepalen dat circulaire inzake arbeidsvoorwaarden enz. 'in overleg met' de Contact-Commissie moesten worden opgesteld (die formulering plaatste de Contact-Commissie op hetzelfde niveau als het bestuur van de *Shipping*) – nu ging hij er accoord mee dat de Contact-Commissie, voorzover het bestuur van de *Shipping* dat wenselijk achtte, de functie kreeg, 'opmerkingen of bezwaren' inzake concept-circulaire aan het bestuur kenbaar te maken, waarna de betrokken stukken, al of niet gewijzigd, uitsluitend van of namens het bestuur zouden uitgaan; met andere woorden: de Contact-Commissie kreeg een louter adviserende rol.⁶

¹ A.v., 8 juni 1943 ² Men vindt die bijzonderheden in het lange verslag van Dijkstra, secretaris van het bestuur van de *Shipping, Eng.*, dl. III b, p. 276–83; het is afgesloten op 7 juli 1943. ³ A.v., p. 276. ⁴ A.v., p. 278. ⁵ A.v., p. 285.

⁶ Die rol kreeg zij te spelen in een paritaire Commissie voor Arbeidszaken die in september '43 opgericht werd. Tezeldertijd werd, onder voorzitterschap van